

Nr 187.

Godkänd av första kammaren den 7 maj 1921.

Godkänd av andra kammaren den 7 maj 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 40.)

Till Konungen.

Genom en till riksdagen avlåten, den 18 mars 1921 dagtecknad proposition, nr 299, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

I sin skrivelse nr 86 anhöll 1919 års lagtima riksdag »det täcktes Kungl. Maj:t, eventuellt i samband med en allmän revision av förordningen om kommunalstyrelse på landet, upptaga spørsmålet, huru gränsen mellan kommunalstämmas och kommunalfullmäktiges befogenheter måtte bliva på ett noggrannare sätt bestämd, än i nu gällande lagstiftning är fallet, samt till riksdagen snarast möjligt inkomma med förslag i ämnet».

Resultatet av den utredning, som i anledning av denna riksdagens skrivelse igångsattes, föreligger i kommunalförfattningssakkunnigas betänkande II, avgivet den 12 februari 1921, vari bl. a. lagändringar,

åsyftande att bestämma gränsen mellan kommunalstämmas och kommunalfullmäktiges befogenhet, föreslås. Av de sålunda av de sakkunniga gjorda lagändringsförslagen hava i förevarande proposition endast upptagits de, som befunnits vara av trängande behov påkallade; man har, såsom departementschefen i sitt yttrande vid propositionens föredragning utvecklats, ansett att med regleringen av en del i de sakkunnigas betänkande upptagna spörsmål bör anstå, tills en allmän revision av förordningen om kommunalstyrelse på landet kommer till stånd. På grund härav hava endast föreslagits vissa lagändringar, varigenom gränsen mellan stämmas och fullmäktiges beslutanderätt klargöres.

Enligt riksdagens mening skulle det utan tvivel, såsom också departementschefen framhållit, hava inneburit en påtaglig fördel, om frågan om gränsen mellan stämmas och fullmäktiges befogenhet samt därmed sammanhängande spörsmål kunnat lösas i ett sammanhang och om därmed kunnat anstå, till dess en allmän revision av förordningen om kommunalstyrelse på landet kommit till stånd. Å andra sidan har emellertid, som vid propositionens föredragning anmärktes, ett så starkt behov av omedelbar klarläggning av här berörda spörsmål yppats, att det icke torde vara möjligt att uppskjuta frågan, till dess detta omfattande arbete slutförts. Sålunda har från svenska landskommunernas förbund med styrka framhållits, att ett uppskov med regleringen av gränsen mellan stämmas och fullmäktiges befogenhet skulle vålla avsevärda svårigheter för de talrika landskommunerna med fullmäktigssystem. Under sådana förhållanden har riksdagen ansett sig böra bifalla den klarläggning av berörda spörsmål i dess huvudsakliga delar, som i förevarande proposition framlagda förslag avser att åstadkomma.

Riksdagen, som i huvudsak intet haft att erinra mot förevarande förslag, har emellertid ansett vissa smärre ändringar i detsamma påkallade. Sålunda torde i § 27 i anslutning till paragrafens nuvarande lydelse och för undvikande av missförstånd betonas, att bestämmelsen avser den kommunen *i kommunala angelägenheter* tillkommande beslutanderätt. Därjämte synes stadgandet i § 36 mom. 4 böra ändras därhän, att även vid val omröstning bör ske med slutna sedlar endast *därest någon det fordrar*; härigenom uppnås överensstämmelse med vad som gäller om val vid kommunalstämma.

Med åberopande av vad sålunda blivit anfört, får riksdagen, som alltså icke kunnat i oförändrat skick bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition, anmäla, att riksdagen för sin del antagit följande

L a g

om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att § 17 mom. 1, § 27 mom. 1 samt §§ 35 och 36 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 17.

Mom. 1. *I kommun, där kommunalfullmäktige icke finnas, skola årligen tre ordinarie kommunalstämmor hållas: en under senare hälften av mars månad för besluts fattande i anledning av berättelsen om föregående årets räkenskaper och förvaltning samt för val av ledamöter i valnämnd, enligt vad därom är särskilt stadgat; en i oktober för bestämmande av kommunens utgifts- och inkomststat enligt § 63; och en i december månad för granskning av debiterings- och uppbördslängden samt för anställande av val till de befattningar inom kommunen, vilka vid årets slut bliva lediga, ävensom av revisorer; dock att i kommun inom Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län de två först nämnda stämmorna, därest skäl därtill föreligger, må kunna hållas högst fjorton dagar före eller högst fjorton dagar efter den för dessa stämmor ovan stadgade tid.*

I kommun, där kommunalfullmäktige finnas, skall årligen ordinarie kommunalstämma hållas i december månad för granskning av debiterings- och uppbördslängden och för anställande av val, som på stämman ankomma.

Ordinarie kommunalstämma i december må kunna beträffande de ordinarie kommunalstämmorna under nästföljande år eller någon av dem besluta, å vilken dag sådan stämma skall hållas eller, därest så ej finnes lämpligt, huruvida stämma skall utsättas till sön- eller helgdag.

Om val av nämndemän är särskilt stadgat.

Den, vilken såsom ledamot av kommunalnämnd eller eljest är redovisningsskyldig till kommunen, må icke väljas till revisor av förvaltning, för vilken han har att redovisa, ej heller deltaga i val av revisor av sådan förvaltning eller i beslut i anledning av revisorerernas granskning av sagda förvaltning.

§ 27.

Mom. 1. I kommun med över 1,500 invånare skall *den kommunen i kommunala angelägenheter tillkommande beslutanderätt, med de undantag, om vilka här nedan i § 35 förmäles, uppdragas åt kommunalfullmäktige.*

§ 35.

Mom. 1. Följande ärenden må ej av kommunalfullmäktige upptagas:

a) val av kommunalfullmäktige, vilka val skola förrättas inför valnämnden i den ordning, som i § 29 sägs;

b) nedanstående ärenden, vilka alltid skola behandlas å kommunalstämma, nämligen

ärenden, varom förmäles i § 10 mom. 2 och § 11 mom. 2,

justering av den i § 65 omförmälda längd,

val till ordförande och vice ordförande i kommunalstämma,

beslut i frågor, varom i §§ 16, 27 och 28 sägs, ävensom beslut enligt § 17 angående dag för kommunalstämma.

Mom. 2. *Där annorstädes än i denna förordning stadgas, att beslutanderätt i ärende tillkommer kommun på landet eller kommunalstämma, skall beslutanderätten utövas av fullmäktige, där sådana finnas, dock att ärende, för vars avgörande gäller annan grund för rösträtten än i § 8 sägs, alltid skall å kommunalstämma företagas, samt att val av nämndemän och av sockenfullmäktige för utseende av vattenrättsnämndemän ej må förrättas av kommunalfullmäktige.*

§ 36.

Mom. 1. Kungörelse om — — — — — honom översändas.

Mom. 2. Kommunalfullmäktige må — — — — — eller upplösas.

Mom. 3. Vid kommunalfullmäktiges — — — — — besluten deltaga.

Mom. 4. Kommunalfullmäktiges förhandlingar skola vara offentliga; dock kunna fullmäktige för någon särskild fråga besluta, att överläggningen skall inom lyckta dörrar hållas.

Vid omröstning äger varje kommunalfullmäktig en röst. *Åskas omröstning, skall den verkställas öppet, utom vid val, då den, där någon det fordrar, bör ske med slutna sedlar.*

Till beslut i frågor, som angivas i § 21 mom. 2, erfordras två tredjedelar av de i omröstningen deltagandes röster. I övriga frågor

bestämmas utgången genom enkel röstpluralitet; falla därvid rösterna lika för olika meningar, bliver den mening, som ordföranden biträder, fullmäktiges beslut.

I övrigt gäller, i avseende å kommunalfullmäktige och deras beslut, till efterrättelse vad som är stadgat för kommunalstämma i kommun, där fullmäktige icke finnas.

Mom. 5. Vad i denna förordning eller annan författning stadgas om befogenhet eller skyldighet för kommunalstämmans ordförande att med ärende taga befattning, skall i kommun, där fullmäktige finnas, anses gälla fullmäktiges ordförande, såvida beslutanderätten i ärendet icke enligt § 35 är förbehållen kommunalstämman.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1921.

Stockholm den 7 maj 1921.

Med undersätlig vördnad.
